

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 35.

V Ljubljani, v soboto 4. junija 1898.

Letnik III.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah ob 11. uri dopoldne. — **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 8 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravnistvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravnistvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Gradec brez občinskega sveta!

Gradčani so že hoteli pomesti s Thunovim ministerstvom in poseči s svojo nacionalno metlo še nekoliko više. Ni jim šlo v glavo, kako da si upa ministerstvo, poslati za predsednika dež. nadsodišču istega grofa Gleispacha, ki je podpisal Badenijeve jezikovne naredbe. Zato so naburili poulično druhal, da je šla čakati na kolodvor grofa Gleispacha, a ta je srečno odnesel pete v mesto skozi stranska vrata. Jeza se tedaj ni mogla iztresti pri tej priliki in se je kuhala dalje. Degradovani rezervni častniki, ki so se udeležili proti vojakom naperjenih rabuk, ne morejo preboleti, da so postali prostaki. Kdo je ta, ki si upa degradovati vladajoče Nemce in jemati jim častniške sabljice? Tedaj zopet jeza! Vrh tega pa si upajo nastopiti s svojimi godali še bosenski vojaki, ti prototipi sovražene slovanske krvi, ko so vender — ne cesar — ampak graški pobje sklenili, da mora biti nenkrat prestavljen iz Gradca ves bosenski polk, ker jim hoče karte mešati, kadar delajo rabuke in hajlajo za Nemčijo. Te uzroke „opravičene nevolje“ je upošteval graški občinski svet in je s tremi resolucijami malo trdo podrgnil pod nosom vladi in vrhovnemu poveljniku avstrijske vojske.

Vladne potrpežljivosti je bilo s tem konec. Dne 28. t. m. je prišel ministerski ukaz, da je graški občinski svet razpuščen po § 29. občinskega reda in c. kr. okrajni glavar Henrik baron Hammer-Purgstall postavljen cesarskim komisarjem, ki bode vodil posle mestne občine. Župan dr. Graf ni dobil niti dovoljenja, da bi bil sklical mestne očete na zadnjo sejo, v kateri bi bilo mogoče nekoliko pobobnati in ljudstvo nahujskati. S prvim vlakom je prišlo v Gradec iz raznih dežel mnogo orožnikov, ki so se postavili po ulicah in začeli skrbeti za vzdrževanje redu. Jezico so si tedaj hladili graški kričači binkoštni praznike po gostilnah in kavarnah, kamor se ni prikazalo orožniško perje.

Vender so te naredbe. Gradčanom precej zaprle sapo. Razpuščeni občinski svet se ne bode pritožil, ker ve, da bi mu nič ne pomagalo, in da se ne zavleče nova volitev, katera se mora razpisati v šestih tednih. Maščevati se upa s tem, da bodo Prusaki pri volitvah spravili v občinski svet še hujše nacionalne kričače ter popolnoma potolkli krščanske socialiste, konservativce in liberalce. To baje zahteva čast prvega nemškega (recte prusaškega) mesta v Avstriji. Da bratje v „rajhu“ ne bodo zapustili „stiskanih“ bratov, s tem se tolažijo graški bojovníki proti vladnim naredbam.

Na noge je že stopil štajarski deželni odbor. Večina njegovih članov je sklenila, da naj se vlada zmerno pograja zaradi razpusta občinskega sveta graškega.

Večjo in bolj odločno podporo so pa menili dobiti bivši občinski očete in njih pritisklina od nemških mest na Češkem. V Libercih so namreč na binkoštni ponedeljek zastopniki skoro vseh nemških mest na Češkem izrekli vladi najgloblje obžalovanje zaradi Gradca in na predlog drž. poslanca dr. Funkeja so sklenili napraviti zvezo nemških mest. Vlada je oba sklepa dela pod ključ. Jeden kraj pa še ostane, kjer lahko naskakuje vlado sicer nekoliko kročeni nemški

Mihelj — to je državni zbor. Ali bode vlada tu pred njim kapitulirala, ali pa s strogimi sredstvi ukrotila razljučenega Mihelja, pokažejo prihodnji dnevi v državnem zboru.

Slovanom veljaj jedina parola: Stojmo na straži in držimo skupaj!

Kar se tiče vlade, menimo pač, da bi bila dolžnost njena, postaviti večnemu izzivanju od strani Nemcev mejo in pokazati, kdo je gospodar na avstrijskih tleh. Ako se vlada uda sedaj, potem — gorje Avstriji!

Računski zaključek občine ljubljanske za leto 1897.

Ravnokar je izšel računski zaključek občine ljubljanske in občinski svet se bode v kratkem bavil z njim. Iz tega poročila posnamemo, da je bilo skupnih dohodkov v pretečenem letu z blagajničnim preostankom dne 31. decembra 1896 vred 649.805 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr. Ta številka se sestavi iz sledečih postojank:

1.) Uprava v občini 3305 gld. 93 $\frac{1}{2}$ kr. 2.) Uprava mestnega premoženja 437.571 gld. 50 $\frac{1}{2}$ kr. 3.) Ceste, ulice itd. 33.091 gld. 40 kr. 4.) Zdravstvene in blagotvorne zadeve 725 gld. 50 kr. 5.) Šolstvo, znanost in umetnost 7.552 gld. 79 $\frac{1}{2}$ kr. 6.) Vojaška nastanitev 3.704 gld. 61 $\frac{1}{2}$ kr. 7.) Raznoterosti 557 gld. 8.) Izvanredni dohodki 1.861 gld. 71 kr. 9.) Prehajalni dohodki 147.523 gld. 09 kr. — Zaostanki pri dohodkih so znašali koncem leta 1897: 62.782 gld. 72 $\frac{1}{2}$ kr.

Proračun za 1897. leto je bil določen na 323.397 gld. Torej je bilo več dohodkov za 175.674 gld. 77 kr.

Izdatki: 1.) Uprava v občini: 97.198 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr. 2.) Uprava mestne imovine: 221.235 gld. 03 $\frac{1}{2}$ kr. 3.) Ceste, ulice in trgi: 54.804 gld. 32 kr. 4.) Zdravstvene in blagotvorne zadeve: 18.732 gld. 89 kr. 5.) Šolstvo, znanost in umetnost: 40.243 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr. 6.) Vojaška nastanitev: 2.780 gld. 32 kr. 7.) Raznoterosti: 1.960 gld. 22 $\frac{1}{2}$ kr. 8.) Izredni stroški: 52.846 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr. 9.) Prehajalni stroški: 149.093 gld. 86 $\frac{1}{2}$ kr. Skupaj z blagajničnim preostankom dne 31. decembra 1897 v znesku: 10.008 gld. 75 $\frac{1}{2}$ kr. 649.805 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr. Proračun izdatkov za leto 1897. je znašal: 319.659 gld. Torej se je v primeri s proračunom več izdalo: 173.125 gld. 86 $\frac{1}{2}$ kr.

Če pregledamo te številke, čuditi se mora na prvi pogled marsikdo, kako se razlikuje proračun od računskega zaključka kar skoraj za stotisoče. Vzrok temu je, da se takozvani prehajalni dohodki in stroški ne stavijo v proračun, a kot končni vspeh pridejo vender v račun. Gotovo bi ne bilo neumestno, ako bi se te številke, ki znašajo skoraj 150.000 gld., vender specificirale, da bi se vedelo, odkod pridejo, in zakaj se porabijo.

Zaostankov pri rednih izdatkih je bilo: 3.795 gld. 80 kr., pri izvanrednih: 325.398 gld. 61 $\frac{1}{2}$ kr. Bilanca v imovini mestnega zaklada kaže nam lep uspeh. Podlaga izkazov produktivnih objektov je njihov 20kratni čisti dobiček. Aktiva 1897 znašajo: 765.665 gld. 01 kr. Pasiva 1897: 326.594 gld. 82 $\frac{1}{2}$ kr., torej čista aktiva: 439.070 gld. 18 $\frac{1}{2}$ kr. Premoženje se je tekom l. 1897. zvišalo za 79.501 gld. 33 $\frac{1}{2}$ kr. Aktiva

ubožnega zaklada znašala so: 259.079 gld. 71 kr., se je premoženje pomnožilo za: 956 gld. 06 $\frac{1}{2}$ kr. Aktiva meščanskega bolničnega zaklada: 97.330 gld. 06 $\frac{1}{2}$ kr., zvišalo za: 40.938 gld. 05 $\frac{1}{2}$ kr. Ustanov oskrbuje občina 43, v skupnem znesku dohodkov: 14.658 gld. 95 kr. Blagajnični preostanek znašal je 1.845 gld. 24 kr., torej skupaj: 16.504 gld. 19 kr. Njih nominalna vrednost znaša: 206.643 gld. 54 kr.

Kakor znano, izkazuje mestni vodovod in pa klavnica vsako leto lep prebitek. Čisti prebitek se steka, vsaj za vodovod, v mestno blagajno. Po našem mnenju je obojno podjetje vsako zase samostojno, torej naj bi se prebitek porabil v to, da se naloži nekak rezervni sklad, iz katerega bi se v poznejšem času, ko bi bilo podjetje po amortizaciji iz loterijskega posojila popolnoma izplačano, podjetje samo vzdrževalo in bi ne bilo treba prebivalcem plačevati nobene pristojbine. Morebiti bi se tudi dala od časa do časa zniževati doklada za vodo in v klavnici, da bi bili davkoplačevalci vsaj nekoliko razbremenjeni. Vsekako je to vprašanje važno in vredno, da bi se razpravljalo v občinskem svetu.

Glede tlakovanja se sliši marsikatera pritožba. Povsod se nasipa jednako debeli gramoz, ne glede na to, je li cesta suha, ali vlažna. Umevno je, da se na suhi cesti gramoz samo stere in spremeni v prah, pri vlažnem vremenu pa gre kamen v cesto, in ta postane trda, trepečna. Toda to delo prepuščati le vozovom, je preveč zahtevano. Ali bi ne bilo mogoče naročiti si valjar, in sicer s parno silo, ki bi, kadar se gramoz v vlažnem vremenu nasuje, potisnil kamen v cesto? Po našem mnenju bi bilo to praktično in valjar bi se izplačal. Na vsak način pa prepuščamo dotičnim veččakom inženirjem konečno besedo. Valjar vleči pa s konjsko silo, nima nobenega pomena.

Gotovo bo vsakdo pripoznal, da ne služi poslopje električne centrale v Slomškovi ulici v krasoto dotičnega dela mesta. Če se pa to sme že o poslopju samem reči, koliko bolj je opravičena ta pritožba o vnanji obliki in izvršbi stavbe same! Če se že hoče postaviti stavba v surovem slogu, naj se rabi taka opeka, ki je nalašč za to narejena, ne pa navadna. Že sedaj je deloma zid zelen vsled gliv, kaj bo pa čez nekaj let, ko bode vlaga vplivala na zunanji zid? Ta nedostatek se da lahko odpraviti. Glede električne razsvetljave moramo reči, da ustreza, in da je, vsaj za privatna stanovanja, jako praktična, četudi draga. A pri cestni razsvetljavi smo mnenja, da naj se predrage obločnice, ki itak le jako malo časa gore, opuste, in se pomnoži raje število žarnic. Sosebno naj se te napravijo na krajih, kateri se v temni noči kaj rado onesnažujejo. Po primerni razsvetljavi bo stražnik tako osebo takoj opazil, dotičnik se bode pa gotovo sam izogibal neprijetnostij, v strahu, da ga bodo zasačili. Kakor čujemo, se podjetje dobro razvija in se ni bati izgube, ker je razsvetljava v resnici dobra, in, kar je jako važno, zelo praktična.

Bavili smo se z računskim zaključkom, ker je to naša časnikarska dolžnost. Morebiti izpregovori o njem tudi kdo izmed gg. občinskih svetovalcev pri dotični razpravi v občinski seji.

Izvirni dopisi.

Gorje, 31. maja. Iz našega kota, gospod urednik, mislim, da še niste prejeli nikakega dopisa o shodu. Zato blagovolite sprejeti te kratke vrstice.

Na binkoštni ponedeljek popoldne smo imeli v Gorenjih Gorjah shod slovenskega katoliškega društva za radovljiški okraj. Veliko in prostorno župnijsko dvorišče je bilo skoro prenapolnjeno zavednih Slovencev. To je lep dokaz o gorenjski narodni probujenosti in eneržiji. Gorjanci bili so do malega vsi navzoči in tudi iz sosednih župnij so prišli možje v prav obilnem številu.

Ko je predsednik otvoril shod, se je najprvo poslala udanostna častitka premilostnemu g. knezoškofu Antonu Bonaventuri. Prvi govor je imel g. drž. poslanec Pogačnik. V govoru je kazal, koliko imajo še prazne slame omlatiti v državnem zboru in zakaj ne vlada v zbornici mir. V drugem svojem govoru je pa g. Pogačnik govoril o zavarovanju goveje živine. Domači g. župnik in dež. posl. Ažman pa je imel govor o deželnem zboru in draginji žita. Ker se č. g. poslancu neumno podtika, da je on žito, oziroma moko podražil, pojasnil je dobro, odkod izvira draginja. Č. g. kapelan z Bleda je imel žalosten, a resničen govor o propadu kmetiškega stanu in o tem, kako bi se mu dalo pomagati. O socijalni demokraciji je govoril mesto drž. poslanca dr. Kreka č. g. župnik z Boh. Bele. Nazadnje je imel še govor ustanovitelj kmetiške zadruga v Horjulu. Prijazni mož je tudi prav izvrstno odgovarjal na vse, kar ga je kdo vprašal. Sklenilo se je, da se tudi v Gorjah ustanovi gospodarska zadruga. Le tako naprej, združujmo se, ker v združenju je moč!

Iz Novega Mesta, 2. junija. V našem mestu smo že od nekdanj vajeni uživati zares velik mir, da celo preveč ga imamo, kar najbolj čuti tujec, ki pride iz večjega mesta k nam, misleč, da tu vsi noč in dan spimo. Le kadar se nam približa kaka volitev državnega ali deželnega poslanca ali pa novega občinskega odbora, takrat se zopet otresemo spanca in nekako živahneje življenje nastane, kar provzroči seveda agitacija nasprotujočih si strank, potem pa zopet — stari mir.

Da pa popolnoma ne zaspimo in da bi nas po noči ne preplašila vsaka malenkost, ako je že na „rotovžu“ odbila deveta ura, za to je pa tudi skrbjeno. Imamo namreč dva junaka J. in R., katera se blagodušno žrtvujeta za to zares težavno stvar. Pomilovanja vredna sta zelo, saj morata lepo število uric opravljati ta posel mej tem, ko mi drugi večjidel sladko spimo. Dragi bralec, pomisli samo, kako težavno je ob določenem dnevu pri vsakem vremenu hoditi od krčme do krčme, katere so še čez 11. uro odprte, in slednjič še iti v kavarno, da se zbudijo tam speči gostje in da se njim priredijo kake zabave, da zopet oživijo! Priznati moramo, da je ta posel res zelo težaven, kajti za vsak tak pohod si morata ta dva junaka zmisлити kaj novega, da se ljudje ne dolgočasijo, in tudi se mora zelo previdno postopati, da se komu kaj ne pripeti — naši ljudje niso namreč vajeni na moderne zabave — in tako se je našemu junaku J. pripetilo, da so ljudje trdili, da je zblaznel. In glejte, radi te neumnosti so ga odpeljali res nekam v Ljubljano. To, seveda, je njegovega sodruška junaka R. hudo preplašilo. Ni si upal dolgo časa na svoje pohode, češ da bi se tudi njemu kaj tacega ne pripetilo, sedaj se je vendar že potolažil in opravlja svoj posel zopet, kakor poprej. Da, zares iz srca hvaležni mu moramo biti še posebno za to, da se tudi tistih someščanov spominja, katerih ne najde, ker že spé, kajti on prireja za iste v kavarni ali pa pred kavarno zabavo „na glas“. Kavarna je na velikem trgu in na ta način se največ zaspancev zbudi in lahko posluša krasno zabavo, prirejeno po našem junaku R. Na svidenje! Zaspancev.

Iz Celja, 2. junija. Binkošti v Celju niso bile tako vesele, kakor so naši Nemčurji in mokračji pričakovali. Bog jim je račun prav debelo prečrtal. Dva dni so nas mislili izzivati, pa ni šlo. Pričakovali so h kolesarski slavnosti 600 ko-

lesarjev, prišlo jih je komaj desetina. Za ponedeljek so imeli napovedano „Spritzfahrt“ v Laško, imeli so pa same „Spritzfahrten“ v pravem pomenu besede v nedeljo in ponedeljek. Nismo jim škodoželjni, a vendar nas veseli, da ni prišlo do provokacij, za katere so se bili pripravili. Vse je bilo klaverno. Tudi prof. dr. Oskar Gratzy, ki je zastopal „Karstgau“, ni bil nič vesel. Nekaj biciklistov in tankih nožic se je klatilo zjutraj po mestu. Hajlali so kakor vaški psi, ko lajajo na polno luno, modric in hrastovega perja je bilo vse polno, eni so hodili ž njimi ovenčani po mestu, kakor premovani občinski ž Modriž je nosilo vse, mokračji kakor Nemčurji, zasebni kot državni uradniki itd. Naše kmetice služijo mnogo denarja s tem plevelom. V soboto je neka kmetica skupila za modriž 2 gld. 40 kr., katere je potem dala za našo deco; tako je prav! To bi bilo vse, kar se da o teh „Pfungstfestlichkeiten“ povedati. Traurig, G'frettrüder!

Kap bi bila kmalu zadela vodjo graških mokračev, ko je prišel v Celje in izvedel, da je tu osnovano delavsko podporno društvo na krščansko-socijalni podlagi. Zaradi neznosnih celjskih razmer se preseli društvo iz svojega dosedanega stanovanja v gosposki ulici na graško cesto, kar je za vse bolj pripravno. V prejšnjem stanovanju so nam vrli kulturni — Nemci vse kazalce potrgali. Svojo jezo znašajo nad ne dolžnimi dopisi, ker nam ne morejo do živega. Značilno je tudi to, da si hišni gospodar ni upal dovoliti, da se pričvrsti tudi na ulici napis. No, sedaj se bo že. Imejmo potrpljenje! Nebeško kraljestvo, kakor tudi vsaka dobra stvar, silo trpi!

S Štajarskega, 1. junija. — Kako mislijo Nemci o Slovanih, naj pričajo nastopne vrstice. Po dovršenih duhovnih opravilih v neki župniji sem se peljal nekaj časa po železnici. Snidem se slučajno z nekim nemškim agentom iz Schleswig Holsteina. Mož je bil zelo prijazen, prikupljiv, srednje postave in starosti, in všeč mi je bil na prvi hip. Med potjo začneva se pogovarjati o tem in onem. Pripovedoval mi je veliko o legi in rodovitnosti severne Nemčije, o zaslužku delavcev, omenivši, da je tam še celo najnižji delavec bolj inteligenten, kakor pri nas kak uradnik (!). Razkladal mi je, zakaj tudi na Nemško vlačijo tuje delavce, Italijane in Slovane, namreč zato, ker so bolj trpežni, kakor domačini. V teku govora prideva tudi do avstrijskih narodnih razmer. Pojasnoval mi je mnenje Nemčije.

Rekel je, da se po Avstriji zaradi narodnih preprirov ne vozi rad. In kdo je to povzročil, ga vprašam? Odgovori mi: Vlada, ki je zmiraj mirno gledala, kako se slovanski živelj vedno bolj širi ter pritiska nemški živelj. Našteje mi par mest na Češkem, katera so baje bila pred 50. leti še čisto nemška in so zdaj češka. Le nekoliko hujskačev in fanatikov je, ki razburjajo nemški narod in rogovilijo zoper Nemce. Nemški je prvi in najboljši jezik na svetu in vsak narod mora vesel biti, ki zna govoriti ta lepi jezik. Češki jezik pa je manj vreden jezik, katerega razume le samo prsto ljudstvo in nekateri fanatiki, za druge pa je brez vrednosti. Čehi tudi nimajo nobene literature (!). Tako je čvekal in jaz sem ga poslušal.

Potem je govoril o Aniški dolini, o kateri se pa ni pohvalno izrazil. Rekel sem mu: Na južnem Štajarskem so veliko lepši kraji, skoro enaki vašim, meni že opisanim. To mi je potrdil, češ da jih je že sam videl. O Slovencih se je izrazil zelo zaničljivo in razžaljivo. Oprosti naj se mi, da se nisem izdal kot rojenega Slovenca, storil sem to iz radovednosti, kako sodbo mi bode ta severni popotnik napravil o mojem narodu, ako ne bode zvedel, da sem jaz Slovenec.

Odkritosrčno mi je povedal, da je slovensčina le samo neki dijalekt, mešanica, katero drugi ne razumejo, in da Slovenci niso samostalen narod, temveč le združena skupina raznih elementov na tak način, kakor Švabi ali Sasi na Nemškem. Podučil sem ga, da so Slovenci samostalen narod, mala veja velikanskega slovanskega naroda, da so se v 5. in 6. stoletju naselili v te kraje, da imajo tudi lepo literaturo,

akoravno jih je majhno število. Slikam mu le-poto milodonečega slovenskega jezika in njegove prednosti pred drugimi jeziki. Pravil mi je popotnik dalje, da stari ljudje pri nas ne razumejo novega književnega jezika, da so ta pismeni jezik iztuhtali le nekateri egoisti, hujskajoč proti vladi in nemščini (!). Nikdar bi on kot rojen Slovenec ne bil hvaležen svojemu očetu, pravi dalje, ako bi samo slovenski znal govoriti (saj ga tudi nihče ne sili, naj nas le pusti slovenski govoriti!), ker bi tako ne mogel po svetu priti. Rečem mu, da se Slovenec, ki želi iti v nemške kraje, nemščine nauči igranje, kmet pri svojem poljedelstvu pa ne potrebuje drugega jezika. Naloga vlade bi morala biti, nadaljuje ta pan-german, da bi to peščico Slovencev ponemčila, ni vredno, da vegetirajo. Nemščina je edini vladajoči jezik v Avstriji! Nemci smo vladajoče ljudstvo in imamo pravico zapovedovati Slovanom, katero predpravico smo podedovali od pamtiveka. Sedaj sem hotel priti jaz na vrsto, a prišla je za mojega sopotovalca določena postaja, da je izstopil. Tako si tedaj Nemci mislijo o nas, take pojme imajo! Če je človek v šolah in po časopisih napak podučen, tudi drugače soditi ne more. Slovenskemu narodu pa kličem: Živi, rasti, cveti, da te bodo bolje poznali tvoji nasprotniki! Šalamun.

Iz zlate Prage, 31. majnika. — Čakamo in gledamo, kaj bo. Ali se bo pokazala iz te megle, viseče nad sedanjim političnim položajem, razločna podoba, ali bo padla le še večja tema na naše razmere? Čakajo i poslanci češki in slovenski in gledajo. Kaj neki vidijo? . . . Pa je neprijetno tako-le čakanje marsikom. Radikalizem se vsled tega med zavednejšimi češkimi volilci zelo širi. Izprašujejo svoje poslance, kaj so dosegli tekom dolgih let na Dunaju ali v delegacijah, a reveži poslanci ne morejo pokazati prav ničesar, razven jezikovnih naredb, katere si pa še sedaj v tretji popravljeni in skrčeni izdaj Gautschevi razlaga vsak ultranacionalni urad nekoliko po svoje. In to je zopet le v korist radikalizmu. Baš tako škodujejo Mladočehom epizode, kakor jo je vprizoril n. pr. dr. Stranský v delegacijah: „Sicer je zahteva vojnega ministerstva za naknadno dovolitev 30 milijonov v vojaške svrhe protipostavna, a češki poslanci ne bomo glasovali zoper njo; potreba države to zahteva.“ Mari naj bi bil molčal! A o dr. Stranskem je znano, da rad govori, dasi zvito, vendar ne vselej previdno . . . Poslanec dr. Slavik, oni, ki je v češkem zboru predlagal, naj se upelje splošna in tajna volilna pravica, a ni prodir s svojim predlogom, je odložil mandat. Baje se sploh ne strinja s sedanjo politiko in taktiko mladočeških voditeljev. Kakšnega poslanca bo sedaj izvolil Jindřichový Hradec? Ali bo volil slepo na komando mladočeškega izvrševalnega odbora?

Odpovedati bi se bil moral mandatu i nekdanji staročeški, sedaj mladočeški poslanec Karol Adamek, ker je bil odlikovan od cesarja. Po klubovih statutih bi se bilo to moralo zgoditi, kakor se je zgodilo i z ministrom Kaizlom. No, izvrševalni odbor stranke je dejal, da ni treba. Čemu neki i vodstvo dela zoper pravila in daje orožje v roke svojim nasprotnikom? Kako se bo neki to komentiralo?

Težavno stališče ima zlasti dr. Herold, in to zaradi „malenkosti“. Zagovarjal je bankrotnega tovarnarja Steffena, ki je moravske češke poljedelce ogoljufal za več stotisoč goldinarjev. Nihče izmed moravskih odvetnikov ni hotel vsprejeti zagovora, ker so vsi vedeli, da bi jih moravski Čehi obsodili. Storil je pa to vodja češke delegacije dr. Herold — za 30.000 gld. Isti dr. Herold je bil izvoljen govornikom na Palackeja slavnosti v Pragi. Vsled te pravde pa se oglašajo čimdalje številnejši protesti, da dr. Herold, kojega imenuje dunajska „die Zeit“ le še „der Zwölfprozentige“, ne sme biti slavnostni govornik. Moravski akademiki so poslali tak protest v roke dr. Podlipnega. Kdo bo zmagal v tem slučaju — veljava dr. Herolda, ali realisti, ki zahtevajo, da ista usta, ki so zagovarjala oderube in goljufe, ne smejo slaviti plemenitega spomina Palackeja?

Akcija za moravsko češko univerzo je v polnem tiru. Vse se zanimlje za to tako važno vprašanje: odvetniki, duhovniki, profesorji, gimnazijski in vseučiliški. Od mesta do mesta, od trga do trga potujejo ob nedeljah in praznikih ti možje, predavajo o raznih predmetih, naglašajo potrebo drugega češkega vseučilišča in navdušujejo narod za to idejo. Narod se te ideje tudi radostno oprijemlje. Dr. Hostinský, dr. Boh. Rieger, dr. Masaryk, dr. Vrchlický in drugi učenjaki profesorji se žrtvujejo za to idejo. Kaj pa se dela za slovensko univerzo v Ljubljani? Ali zine vsaj besedico kak profesor zanjo? Ali kak odvetnik? Kak duhovnik? Črnomeljka občina in pa ljubljanski krščanski socialci so sklenili vsaj resolucije, drugi še tega ne! Ali mislite, da nam bo vlada kar po sili dala univerzo?

Tesarji, ki bi imeli staviti novi most v Pragi, štrajkajo. Pogajanja se vlečejo že skoro štiri tedne brez uspeha mej delodajalci in delavci. Nekdo je o tej priliki predlagal, naj namestništvo še letos skliče enketo tesarjev in stavbenih rokodelcev. Škodovalo bi to ne! Marsikaj novega in interesantnega bi se pokazalo, kakor se je letos pri dveh obrtnih enketah v Pragi in v Plznu. Zvečinoma so se pritoževali govorniki zaradi obrtnega, akcijskega, prometnega, socialnega zakonodavstva. Birokracija se jako malo briga za potrebe obrta; često jim je celo nasprotna. Trgovske pogodbe Avstrije z drugimi državami so često jako nesrečno izdelane. Zlasti peša lesna trgovina z Nemčijo. Jako pomanjkljivi so zakoni o zavarovanju zoper nezgode; o ne deljskem počitku se postava ne izpolnjuje; konzulati naj se preustrojijo, kakor zahtevajo dejanske potrebe itd.

S plznske enquete je zanimiva ta podrobnost: Meščanski pivovar v Plznu je l. 1896. dovažal surovine in izvažal pivo v 15.900 železniških vozovih. Na dan je prišlo po 43—44 vagonov voznine za to se je plačalo 1.030.000 gld. Isti pivovar ima 197 lastnih vagonov za prevažanje piva, ki so vredni pol milijona gld. Da jih sme železniška uprava uporabljati tudi za svoje namene, mora vsako leto plačati veliko svoto pivovarju, tako da se mu dobro obrestuje založena glavica. Iz Monakovega pride pivo v 1½ dnevu v Berlin, iz Plzna pa v 4. dneh. — Avstrijski Lloyd je za 30% dražji, nego bremenski ali severonemški. Blago leži v Trstu po več tednov, tako da je bolje blago iz vzhodne Indije naročiti na Hanover ali Rotterdam, nego na Trst.

O Binkoštih je bil zopet shod narodnih delavcev na Strelškem otoku v Pragi. Povabljen je bil za govornika posl. Alfonz Štastný, da naj razpravlja o vzrokih, ki so zakrivali podraženje jestvin, in kako bi se z uspehom proti temu nastopilo. Govornik je konečno obljubil, da poda na zboru češkega kraljestva samostalni predlog o tem. Seveda, sedaj naj pa delavci čakajo zopet do jeseni ali še dalje, predno bo on predlagal, in mesece, predno se bo predlog rešil. O, ta naša ustava in uprava!

O binkoštih so tudi slavili socialni demokratje slavne Taborite, ki so padli v bitki pri Lipanah. Smatrajo jih za vzor komunistov! Češki narodni delavci pa so jih proslavljali na svojem izletu v Lipane kot vzor demokratov. To je naglašal radikalni poslanec dr. Baxa.

Zgodovinar Vaclav Vladivoj Tomek, učenec Palackega in dolgoletni profesor na vseučilišču, praznuje v čvrstem zdravju svojo 80-letnico. Glavno njegovo delo je „Dějepis mesta Prahy“.

Knjigarna Bursik & Kohout bode izdala obširno zgodovino češkega naroda, ki jo je spisal Fr. Palacký, v jako ceni izdaji za ljudstvo. Sešit po 10 kr. Tako se najbolje, časti spomin slavnih mož. Ali Slovenci nimajo nobenega, ki bi zaslužil kaj podobnega? Dr. Fr. Prešeren?

Politiški pregled.

Nemška mesta za Gradec. Občinski svet v Beljaku je izrazil svoje simpatije razpuščenemu graškemu občinskemu svetu, ki je postal „sijajen vzgled germanske zvestobe in odločnosti“. Tudi razna druga nemška mesta pošiljajo

pozdrave. Pozdravi se navadno končujejo s „Heil Grazi!“

Shod nemških buršev v Beljaku je bil 31. maja. Nemški listi trdijo, da je imel „einen glänzenden Verlauf“. Beljaški Germani so okrasili hiše z zastavami, na kolodvoru je burše pozdravil občinski svet. Pijačo in golaž so buršem preskrbele zastonj nemške device. Obsipale so jih tudi s plevelom — s plavicami. Došlo je mnogo nemških poslancev, mej njimi Wolf, ki je burše pošteno nahujskal.

Socialni demokratje se umikajo? Nemško-nacionalno gibanje je v Avstriji naraslo, ker so socialnodemokratski kolovodje drli svoje delavstvo, da, menda v znamenju „mednarodnosti“, gre za nemštvo pred bajonete. Med Slovani je radi tega socialna demokracija izgubila dokaj privržencev. Govorilo se je zadnji čas, da so socialni demokratje odrekli pomoč nemškim nacionalcem. Zastopnik pete skupine v Gradcu Resel, pa je izjavil na socialnodemokratskem strankarskem shodu v Lincu dne 31. p. m., da še misli ni, da bi pustili v boju nemške nacionalce. Izjavlja le, da se bodo graški socialni demokratje vdeleževali samo takih demonstracij — o katerih bodo prej obveščeni. Socialna demokracija pojde torej še nadalje proti zatiranim Slovanom v Avstriji. Slovenci, pokažimo ji vrata! — Povdarjati je še treba, da so se posebno Židje vlekli za to, naj se ne napadajo nemški nacionalci, nego naj se rajše s podvojeno silo maha po krščanskih socialcih. — Socialni demokrati so sklenili napraviti prihodnji svoj strankarski shod v ultranemškem gnezdu — v Gradcu. Že vedo, zakaj!

Borzni davek. Na Nemškem so dobili borznega davka 39 milijonov mark, to je okroglih 23 mil. gld. Ako bi pri nas v Avstriji ne imeli toliko ljubeznivih ozirov proti krivonosnim židovskim kapitalistom, ki bi ta davek lahko plačevali, dobila bi država na leto kakih 15—17 milijonov gld., in ne bi bilo treba obdavečevati najbolj potrebnih vsakdanjih rečij, ne bilo bi treba ubožnemu prebivalstvu v ogromni večini nositi davka na sladkor, petrolej i. t. d. Bogati kapitalisti bi ne poginili vsled borznega davka. „Ja, Bauer, das ist was anderes!“ si misli ministerstvo.

Kriza v italijanskem ministerstvu. Italijanski ministerski predsednik Rudini je podal kralju demisijsko vsega kabineta. Razpor je nastal med ministrom vnanjih zadev Viscontijem Venosto in justičnim ministrom Zanardellijem zaradi pomnoženja tiskovnih deliktov in zaradi načrta zakona, da bi vlada duhovnom v posameznih slučajih vzela „exequatur“ (dovoljenje za izvrševanje funkcij). Visconti Venosta je prvo zahteval, drugemu se pa upiral. To vprašanje je prišlo na površje vled tega, ker oficijozni listi dolže milanskega kardinala Ferrarija, da je nekoliko zakrivil zadnje izgrede. Papež je pa pisal kardinalu pismo, v katerem je izrazil, kako ga bole ti neosnovani napadi, ki nimajo družega namena, kako spodkopavati vero. Dogodki v Italiji, je rekel papež, so sad semena, ki se je nekažnjeno sejalo leta in leta na škodo vere, s korupcijo idej in pačenjem običajev. — Rudini je sestavil novo ministerstvo, ki je dne 1. junija priseglo kralju Umbertou.

Slovenci v Italiji. „Obzor“ poroča, da so se Slovenci v Italiji obrnili s spomenico, pisano na slovenskem jeziku, do italijanske prestolonaslednice Jelene, ki je, kakor znano, hči črnogorskega kneza. Prosili so jo, naj bi zagovarjala njih pravice ter jih ščitila.

O pruskih Poljakih se poroča, da so se pričeli seliti na Dansko in na bližnje otoke, da se tako odtegnejo pruskemu pritisku.

Spreobračati so se začeli, kakor poroča „Glasnik“, socialni demokratje na Nemškem. Pričeli so boj proti bedastim Marksovim naukom in vrgli so iz svojega programa boj proti cerkvi in državi. Tako se je govorilo in sklepalo nedavno na shodu nemških rudarjev in topivcev. Odločno se je potegoval za nove socialne nauke, ki ne nasprotujejo krščanstvu, tudi Bernstein, voditelj socialcev. — Ker nekaterim Kranjcem luna modrosti vedno le na Nemškem vzhaja, prepričani smo, da bode kmalu priplavala nova

luna tudi nad Idrijo in Zagorje, oznanujoča delavcem, da je svet pri vseh socialnih naukih vender le lahko pameten.

Drage volitve. Socialistični listi v Nemčiji oznanjujejo, da bo stranka za letošnje državnozbornske volitve potrebovala na stotisoče mark. Povodom zadnjih volitev so porabili socialisti 133.136 mark za agitatorje. Agitatorji so večinoma Židje. V njih žepe torej tečeje trdo prisluženi krajcarji delavcev.

Car proti draginji. Iz Petrograda javljajo, da je car — ne da bi se bil kaj posvetoval popred s svojimi ministri — zapričel akcijo za primerne odredbe v ta namen, da draginja ne naraste preveč. Car je določil poseben odbor, kateremu je izvolil za predsednika — samega sebe. Minister za notranje stvari pa meni, da je to zanj nekaka nezaupnica in hoče baje odstopiti.

Volitve v Belgiji so dovršene. Izvoljenih je 112 katoličanov, 28 socialistov, 6 liberalcev in 6 radikalcev. Katoliška večina znaša 72 glasov, 2 glasova več, kakor v prejšnji zbornici. — Značilno je, kako slovenska „Neue Freie Presse“ izraža željo, da bi združeni socialisti in liberalci vrgli katoličane, in kakšen uzrok navaja, da za sedaj še obdrže premoč „klerikalci“. „Slovenski Narod“ je pisal dne 25. maja t. l. „Volitve v Belgiji odločijo, ali obdrži klerikalna stranka še premoč v kraljestvu, ali jo bode morala oddati združenim socialistom in liberalcem. Doslej so bili v volilnem boju klerikalci na slabšem, in že so izgubili 9 važnih mandatov. Liberalci so postavili samo v nekaterih okrajih svoje kandidate, drugod pa volijo protiklerikalno. Vender pa ni upanja, da bi socialisti in liberalci že to pot vrgli klerikalce ob tla, kajti vpliv in moč teh je uprav brez primere. Število samostanov se množi kar vidno in njihova vrednost je znašala že l. 1895. nič manj kakor 1657 milijonov frankov. Od tedaj je število samostanov zopet naraslo in s tem tudi finančna sila mnihov, nun i. dr., katerih je nad 30.000. Umevna je torej velika ljubezen Rima do male Belgije!“ — Neumevna je pa ljubezen slovenskih narodnjakov do belgiških mokračev!

V francoski zbornici je bil dne 2. t. m. začasnim predsednikom izvoljen Deschanel, kandidat vladi prijaznih republikancev, z 282. glasovi; Brisson je dobil 278 glasov.

Vodja francoskih antisemitov Drumont se je vrnil iz Algira 30. maja v Pariz. Na tisoče ljudstva ga je pričakovalo na kolodvoru, peron je bil ovit v cvetje. Ko je stopil Drumont iz železniškega kupeja, obsule so ga dame s cvetjem, ljudstvo ga je zgrabilo in neslo do njegovega voza. Vse je klicalo „Živel Drumont, proč z Zolo!“ Pristaši Zolovi so hoteli prirediti protidemonstracijo, a so se zbal. Ulice po katerih se je peljal Drumont, je ljudstvo razsvetljevalo z bengaličnim ognjem.

Domače novice.

Osebnosti. Gospod Ivan Frelj je imenovan oficijalom II. vrste pri deželni knjigovodstvu v Ljubljani in gospod Ivan Mikuz praktikantom pri deželni blagajnici. — Gospod dr. Fr. Jankovič je imenovan sekundarjem v deželni bolnici ljubljanski. — Dosedanji praktikant pri dež. knjigovodstvu g. Karol Schweiger je imenovan oficijalom II. vrste istotam. — C. kr. notar v Idriji g. Vinko Kolšek je premeščen v Lož. — Notarski kandidat g. dr. Josip Barle je imenovan notarskim substitutom v Slov. Bistrici. — G. dr. Jožef Gruden, dosedaj v začasnem pokoju, je postal kapelan v Bohinjski Bistrici. — Svetnik deželnega sodišča g. Munda v Marenbergu je imenovan svetnikom deželnega sodišča pri okrožnem sodišču v Novem Mestu. — Dr. Al. Vacek pride za okrajnega zdravnika v Bohinjsko Bistrico. — Urednikom državnega zakonika v slovenskem prevodu je imenovan g. dr. Vidic, suplent na mariborski gimnaziji. — Umrli je v Ljubljani dne 1. junija umirovljeni župnik Fr. Ks. Barborič pri nemški cerkvi.

Odvetniški izpit napravil je s prav dobrim uspehom g. dr. Furlan iz Ljubljane.

Notarsko zbornico v Ljubljani prijemajo „Deutsche Stimmen“, češ da hoče posloveniti kranjsko deželno, ker razpisuje notarske službe samo v slovenskem jeziku. List zahteva od zbornice, da naj strogo varuje ravnopravnost obeh deželnih jezikov na Kranjskem. — Res lepo! Ali na Štajarskem, koder izhaja ta list, ni dveh deželnih jezikov? In kako se tam, kjer ni 5 %, ampak 30 % druge narodnosti, varuje v notarskih zbornicah ravnopravnost? Naj tedaj pregovori g. Dzinski svoje štajarske somišljenike, da bodo pravični proti 30 % Slovencev in potem se bodo naši notarji gotovo ozirali na 5 % Nemcev.

Socijalni demokratje proti slovenskim trobojnicam. Pretekli ponedeljek se je vršil socijalnodemokratski shod na Viču. Viških kmetov se ga je malo vdeležilo, kar jih je pa bilo, so se pokazali krščanskosocijalnega mišljenja. Socijalno demokratstvo so na viškem shodu tvorili ljubljanski „sodruzi“. Na shodu je došlo do kaj zanimivega pojava, ki priča, kako daleč je socijalna demokracija že zagazila v nemškutarsko blato. Jeden krščanskih socijalcev je imel na prsih pripet slovenski trak. Socijalni demokratje so zahtevali, da ga mora odstraniti, ker jih to izziva. Torej nošnja slovenskih trakov na slovenski zemlji naj bi bilo izzivanje rojenih Slovencev! Krščanski socijalci so se takim nazorom najodločneje uprli in so si vsi pripeli slovenske trobojnice. To je socijalne demokrate tako jezilo, da so pričeli kričati, in je predsednik moral prekiniti zborovanje za četrto ure. Med tem časom bi bili viški kmetje socijalnim demokratom kmalu krepko posvetili. Socijalno demokratski Nemškutarji naj pazijo, da ne bodo v bodoče imeli nošnje rudečih trakov za nemškonacijonalno izzivanje!

Državnozborska dopolnilna volitev namestu odstopivšega g. dr. Iv. Šušteršiča se bo vršila prihodnji ponedeljek. Izvoljen bode deželnega sodišča svetnik g. Ivan Vencajz.

Defraudacija v okrajni bolniški blagajni ljubljanski se bode razpravljala pred tukajšnjimi porotniki dne 7. t. m.

V Ljubljani dobimo posebne plakatnike (stebre za prilepljenje plakatov). — Promenadni koncerti v tivolskem parku so odslej do preklica vsako soboto. — V Ljubljani je sedaj okolu 1000 kolesarjev.

Slovenski umetnik v tujini. „Moderne Kunst“, jeden najlepših nemških ilustrovanih listov, prinaša sliko in životopis Slovenca Frana Navala Pogačnika, sedaj dvornega opernega pevca na Dunaju.

Volilni shod na Vranskem na binkoštni ponedeljek je bil mnogobrojno obiskan. Volilci so izrekli soglasno zaupanje vrlemu poslancu g. Josipu Žičkarju. Izrekli pa so grajo in obžalovanje in kot predsedniku „Slovenskega društva“ nezaupanje poslancu dr. L. Gregorecu radi zadnjega njegovega govora v državnem zboru. Dr. Gregoreca ni nihče naprosil, da naj ondi nemščino zagovarja. Punktum!

Kdaj se bo sklical občni zbor „Slovenskega društva“ za Štajarsko? To društvo spi, ker ima nedelavnega predsednika; zato naj predsednik odstopi! Ljubljenec štajarskih Slovencev, neumorno delavni poslanec Josip Žičkar, naj bo predsednik „Slovenskega društva“! Tako govori glas iz občinstva, pribhajajoč s Štajarskega.

Iz Rovt se nam piše, da bode ondi daroval dne 31. julija novo mašo bogoslovec celovškega semenišča č. g. Matej Trepal.

Menažerija v tukajšnjem Lattermannovem drevoredu nima sreče. Pred nekoliko dnevi je poginila lepa nojevka, vredna 900 gld. Gospod Schulz jo je nagatil za tukajšnjo realko. V želodcu je dobil bisere, katere je bila nekoč ukradla neki gospej. Včeraj je pa v menažeriji poginil medved redke vrste.

Razstavo v Kranju otvori obrtno-nadaljevalna šola jutri v ljudsko-šolskem poslopu. Razstavljeni bodo šolski izdelki.

„Gospodarski list za tržaško okolico“ je začela izdajati „Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico.“ Člani ga dobivajo brezplačno, za nečlane velja 50 kr. na leto.

Birmancev je bilo letos v Ljubljani 2242 V Celovcu jih je bilo 1324, v Mariboru 638.

Podjetjem Ciril-Metodove družbe želi „Soča“, da bi dobila svoji domači tovarni za kavo in vžigalice. Pojdimo in iščimo z resnobo podjetnih slovenskih mož, ki bi uresničili to lepo željo!

Kavo družbe sv. Cirila in Metoda ženske hvalijo, da je jako dobra. Ni dvomiti, da bode ta kava (cikorija) kmalu udomačena po vseh slovenskih hišah. Slišali smo, da jo nekateri ljubljanski trgovci bolj počasi naročajo, neki veletržec jo je naročil samo pet kilogramov. Zato naj jo pa konsumenti bolj pridno zahtevajo po vseh ljubljanskih prodajalnicah. V Trstu jo prodajajo sledeči trgovci: Ivan Prelog, Josip Kocijančič, Josip Štritof, Matija Kolman, Matija Milonig, Josip Kosak, Anton Godnig in Josip Rožanec. Razprodajo na debelo za Primorsko, Trst, Istro in Dalmacijo je prevzela tvrdka J. Pipan & C., Via Valdirivo št. 18 v Trstu.

Poletni vožnji red smo priložili današnji številki. Cenjene čitatelje prosimo, da se o vsaki priliki ozirajo na inserirane domače tvrdke.

Društva.

Ljudski shod v St. Petru na Notranjskem priredi „Slovensko katol. delavsko društvo“ iz Ljubljane jutri, v nedeljo dne 5. junija 1898. l., ob 1/4. uri popoldne v „Narodni gostilni“ (pri Korošču). Dnevni red: 1.) Krščanski socijalizem in soc. demokracija, poročata Jož. Gostinčar in Iv. Kregar. 2.) Slovensko vseučilišče, poroča Ivan Štefe. 3.) Raznoterosti. K obilni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

II. narodna dirka kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“ se bode vršila jutri ter bode prav zanimiva, ker so skoro vsa prijateljska društva slovenska in hrvatska obljubila, da se udeležijo slavnosti po deputacijah. Danes zvečer bode v „Narodnem Domu“ družbinski večer z vojaško godbo. Jutri zjutraj je zajutrek pri Lloydju; svira vojaška godba. Ostala slavnost se zvrši po že priobčenem programu.

Izlet k sv. Katarini priredi jutri šišenska Čitalnica.

Izlet pevskih zborov „Glasbene Matice“ se bode vršil 19. t. m. v Zagorje ob Savi in v bližnje kopalnišče Medijo.

Pri veliki ljudski veselici, katero priredi pevsko društvo „Slavec“ prihodnje nedelje dne 12. t. m. na Koslerjevem vrtu, sodeloval bode iz prijaznosti gosp. M. Benčan z 11letnim dečkom iz Celja v zanimivih telovadskih in atletskih nastopih. Za te vaje postavljen bode poseben telovadski oder. Pevski zbor „Slavec“ pel bode pod vodstvom društvenega pevovodje gosp. H. Beniškega poleg novih velikih zborov s spremljevanjem godbe tudi nekoliko slov. narodnih pesmi. Pri veselici svira vojaška godba. Kegljanje na dobitke bode v četrtek dne 9. in v nedeljo 12. t. m. vsakokrat od 9. ure zjutraj do 10. ure zvečer. Vsi dobitki so lepo okrašeni. Serija treh lučajev velja 10 kr.

V Kamni Gorici so osnovali Izobraževalno bralno in pevsko društvo.

Novi slovenski braniki. V Kozjem se jutri zvrši ustanovitev za štajarske Slovence velepotrebne „Katoliškega političnega društva za kozjanski okraj“. — V Jarenini pa se snuje tudi politično društvo, čegar delokrog bo obsegal vse obmejne župnije političnega okraja mariborskega. Bil je že skrajni čas, da se je pričelo živahnejše narodno delo!

Iz državnega zbora.

Nemški mlatiči so dne 1. t. m. menda zadnjikrat segli po cepcih in začeli mlatiti sicer prazno, a za avstrijske narode jako drago slamo v državnem zboru. Siti so narodi teh neslanih burk, sita jih mora postati skoro tudi vlada, prav pošteno smo pa siti tudi slovanski časnikarji, pisati poročila o širokoustni nemški modrosti, ki ni družega kot kup bedasturovih psokv. Tako se je pričelo i. sedanje zasedanje.

Vlada je predložila zakonski načrt, s katerim se priznava naslov „inženir“ vsem, ki so dovršili tehniko ali pa rudarsko akademijo v Ljubnem. Finančni minister dr. Kaizl je predložil zakonski načrt o odpravi časniškega in koledarskega kolka (s 1. januarjem 1899), načrt zakona o davku od prodanega sladkorja, predlog o dovolitvi proračunskega provizorija za dobo od 1. julija do konca tekočega leta in neko določbo zakona o davku na žganje. Trgovinski minister Bärnreither je predložil načrt zakona o delavski statistiki.

Posl. Hofman-Wellenhof in tovariši so stavili nujni predlog, da naj vlada precej preklične ukaz glede razpusta graškega občinskega sveta. Posl. Hochenburger je interpeliral ministerstvo, zakaj je bil imenovan grof Gleispach predsednikom graškega nadsodišča. Posl. Funke je predlagal, da naj se čas vojaške službe skrči na dve leti vsaj pri tistih, ki prineso k vojaku nekoliko omike, in da naj se pri jednoletnih prostovoljcih odpravi drugo kazensko leto. Posl. Lecher je vprašal trgovinskega ministra, zakaj se je zvišala prevoznina za izvoz pri avstrijskem Lloydju, ko sta s tem oškodovana naša industrija in mesto Trst. Kamniško okrajno sodišče je pa zahtevalo, da se izroči poslanec Kušar.

Posl. Hofmann je utemeljeval svoj predlog; govorili so pa prav za prav Wolf, Schönerer in Iro, ker so imeli mej njegovim govorom vedno besedo, češ da znajo boljše udrihati po „Bošnjakih“, kot Hofmann. Nato je češki poslanec Engel rekel, da Hofmannov predlog ni tako nujen, da bi mu morali drugi odstopiti prednost.

Predsednik je tedaj izjavil, da ostane pri dnevnem redu, in na vrsto je prišel predlog o jezikovnih naredbah. Tu je zopet imel prvi besedo posl. Hofmann, ki je obširno govoril o stiskanih Nemcih v Gradcu. Najsurovejše opazke na vlado so zopet delali pomagači, Schönererjanci, Glöckner je rekel, da je „sultan“ poslal Bošnjake v Gradec, da se vojnemu ministru možgani mehčajo, itd. — Češki poslanec Fořt je rekel, da Čehi kot prijatelji mestne avtonomije Gradčanom ne privoščijo tega, kar so sami morali okušati v Pragi pod nemško vladjo, če se pa vender kažejo znamenja, da vlada hoče ozdraviti javne avstrijske razmere, je to prav. Omenil je, da Čehi še vedno želé sprave z Nemci na Češkem. — Fořtu je odgovarjal posl. Götz rekoč, da Nemci ne bodo mirovali. Potem je pa Götz otepal po grofu Gleispachu, „ki je moral s policijskim in vojaškim spremstvom nastopiti svojo službo v Gradcu“. — Ob sklepu se je Wolf interpeliral brambovskega ministra radi degradiranih častnikov v Gradcu in trdo prijel fml. Succovatyja, ki je baje to zakrivil.

V seji dne 2. junija je finančni minister predložil zakonske načrte o pristojbinah pri prenosih imetja, o odpravi cesarskih mitnic in o konzulatskih pristojbinah. — Posl. Vuković je vprašal, če je vlada pri volji, odpraviti carino na žito vsaj za ubogo Dalmacijo. — Železniški minister je odgovoril na več interpelacij.

Na razpravi so bile zopet jezikovne naredbe. Ta razprava bode še dolgo mučila ljudi, ker vsi vpisani nemški govorniki hočejo priti na vrsto. Najprej je klobasal oni Glöckner, ki je prejšnji dan rekel, da se vojnemu ministru možgani mehčajo. Govoril je o rudečih in modrih nosovih, o spodnjih krilih čeških dekel in o plavicah, ki so znak nemške zvestobe. Povedal je tudi, da so Nemci na Češkem v boju solidarni z Gradčani ter da ne bode miru, dokler se ne odpravijo jezikovne naredbe. V istem smislu sta govorila tudi poslanca Menger in Stöhr in — desetaki so bili zasluženi, seje je bilo konec. — Grozno je pa razjezilo Nemce, ko je podpredsednik dr. Ferjančič naznanil, da se vsikiki in vmesni govori ne bodo več zabeleževali v stenografski zapisnik. To je res hudo! Na ta način polovico nemške „modrosti“ ne pride v časopise in usuši se slovar nemških psokv — pravi škandal za Avstrijo. Pred razhodom je še poslanec Hofmann interpeliral zaradi razpustitve graškega občinskega sveta! Wolf je prijel grofa Thuna, zakaj nič ne odgovori na interpelacijo, da se odpravi iz Gradca „hudodelec na

državnih temeljnih zakonih" — grof Gleispach. — Sklenili so levičarji po dolgem posvetovanju nadaljevati z vsemi sredstvi obstrukcijo.

Včerajšnja seja je bila mirna.

Posl. Povše je predlagal, naj vlada predloži načrt zakona, po katerem bi se korenito zatirala svinjska kuga, ki v južnih deželah napravlja kmetijstvu veliko škodo.

Posl. Milevski vpraša predsednika, če hoče odrediti, ker imajo v smislu opravnika vladne predloge prednost pred vsemi drugimi predlogami, za razpravo zelo važnih zakonskih načrtov, katere je predložil finančni minister, nekaj posebnih sej, da se doseže vsaj njih prvo branje. Nemški obstrukcionisti so rohnili proti temu predlogu, in ko je predsednik dr. Fuchs odgovoril, da se mora o tem najprej domeniti z načelniki klubov, so ga Nemci glasno pohvalili. Nato je posl. Resel vprašal predsednika, če hoče predlogo o odpravi časniškega kolka brez prvega branja odkazati odseku, a je tudi dobil odgovor, da se je treba prej zmeniti z načelniki klubov.

O jezikovnih naredbah je potem govoril posl. dr. Kronawetter, ki je bil za popolno narodno ravnopravnost in za odpravo zastopstva interesov v parlamentu. Sporazumeti se morajo narodi, da ne pride do absolutizma. Govornik bode glasoval za jezikovni odsek, kateri bode uspešno delaven. — Poslanec dr. Schücker (Nemec s Češkega) je pa napel drugo struno, češ da Nemcem gre vlada, ker plačujejo 25 milijonov gl. več davkov, kakor vsi drugi narodi v Avstriji (ker so si po krivici prilastili slovansko zemljo). — Posl. Fittinger je bil mnenja, da je nadvlada Nemcev zoper voljo Slovanov nemogoča. Treba pa je, da nemščina postane državni jezik, ker se je rabila doslej sploh v uradih. — Poslanec Pfersche je obdelaval zopet grofa Gleispacha, rekoč da so sodniška mesta pribežališča politikom, ki so prišli na boben. Vlada je nezmožna, da bi vzdrževala red. — Soc. demokrat Steiner je govoril po češko. Podpredsednik dr. Ferjančič je poklical k redu poslanca Glöcknerja, ki je dejal, da češki jezik „smrdi“, in je odgovoril tudi na vprašanje posl. Grossa, da bode predsedstvo potrebno ukrenilo glede volitve članov državnega sodišča. — Posl. Wolf je interpeliral predsedstvo, kako je z „državnim hudodelcem“ Gleispachom. Dr. Ferjančič govornika ostro pokliče k redu. Wolf: „Znan je kot tak po celem svetu!“ Dr. Ferjančič: Na to interpelacijo naj odgovori g. predsednik dr. Fuchs.

Prihodnja seja, ki bode v ponedeljek, bode jako viharna, kar kaže to, da so nemški klubi sklicali vse svoje poslance na Dunaj.

Najnovejše vesti.

Spremembe v škofiji. Škofijski kancelar č. g. Martin Pogačar pojde v pokoj in vodja škofijske pisarne postane č. g. knšk. tajnik Jož. Šiška. Na Šiškovo mesto bode pa baje imenovan kapelanom č. g. Anton Medved, dosedaj kapelan na Boh. Bistrici.

Vesela vest. Slovenski državni poslanci so sklenili, da se v Ljubljani osnuje slovensko gospodarsko društvo, slično nemški „Südmarki“, ker postaja „Südmarka“ na severu in na jugu vedno nevarnejša Slovincem. Novo slovensko društvo, za katero se je „Slov. List“ že neštevilno potegoval, bode s potrebnimi pododbiri delovalo za obrambo slovenske zemlje. V kratkem izide vabilo k razgovoru v Ljubljani.

Občinski svet v Celovcu je v včerajšnji seji obsodil razpust graškega občinskega sveta in je izrekel priznanje vrlim nemškim bratom v Gradcu.

Postojnsko jamo je prišlo letos vsled neugodnega vremena gledat primeroma malo tujcev. Bilo jih je samo 250.

Slovenski akademiki v Gradcu pridejo danes popoldne obiskat „nemško“ Celje. Zvečer bode koncert v „Narodnem Domu“.

Na shod slovanskih časnikarjev v Prago je oglasilo doslej svojo vdeležbo 12 slovenskih časnikarjev. Zastopani bodo „Soča“, „Primorec“, „Domovina“, „Mir“, „Slovenka“, „Slov. Svet“,

„Ljublan. Zvon“, „Popotnik“, „Slovenec“, „Slov. Narod“, „Slovenski List“. Še je čas, da se oglase tudi drugi!

Slovenski dijaki so v Gradcu zgubili podporo dijaškega podpornega društva „Freitisch“. Preskrbeli so jim to nemški zagrizenci. Slovenci, podpirajte „Podporni društvi za slovenske visokošolce“ na Dunaju in v Gradcu!

Obrtna zveza za Kranjsko priredi dne 5. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v gostilnici g. Ferlinca občni zbor. Dnevni red: 1.) Poročilo predsednika o društvenem delovanju preteklega leta. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo blagajnika. 4.) Volitev odbora. 5.) Posamezni nasveti in raznoterosti. Obrtniki pridite vsi! Odbor.

„Slovensko planinsko društvo“ priredi 12. junija t. l. izlet k sv. Jeri (1181 m) v Gorjancih. Iz Zagreba dojde planinsko društvo hrvatsko, katero tudi poskrbi, da se bode tam dobila jed in pijača. Odhod iz Ljubljane v soboto 11. junija ob 6. uri 30 minut z dolensko železnico v Novo Mesto. Tam prenočišče. Drugo jutro odhod. Pot od Novega Mesta do sv. Jere 3 ure. Isti dan povratek v Novo Mesto, od koder gre vlak v Ljubljano ob 4. uri 56 min. Udeležniki tega izleta blagovolijo naj se zglasiti pri osrednjem odboru do dne 9. junija.

O ministerski krizi govore nemški nacionalni listi, ki trde, da vsled dogodkov v Gradcu mora odstopiti Bärnreither in da razmere silijo na odstop tudi dr. Kaizla, ker je zaradi njega silno obteženo stalšče češkim poslancem.

Pri cesarju v avdijenciji so bili te dni: predsednik nadsodišča grof Gleispach, vojni minister Krieghammer in ministerski predsednik grof Thun, kar kaže, da se zaradi Gradca nekaj posebnega kuha.

Za osebno dohodarino se po ukazu finančnega ministra zamudne obresti ne bodo za čele šteti s 15. junijem 1898, ampak 15 dnij po dostavljenju plačilnega naloga in 4 tedne po dostavljenju se lahko s silo iztirjata dohodarina in rentni davek. — V finančnih uradih se namerava uvesti nedeljski počitek.

„Bozener Zeitung“ je škof prepovedal čitati. Prepoved je ukazal nabiti na cerkvena vrata. Uredništvo tega liberalnega lista hoče tožiti škofa zaradi razžaljenja časti.

Avstrijskim Nemcem posvetil je ob priliki cesarjevega jubileja prvi mažarski pisatelj Mavro Jokai poseben članek, v katerem piše: „Nemci pravijo, da se jih zatira. Toda ni li vsa skupna vojna nemška? Mar ni 90% častnikov Nemcev. Ali niso vojne akademije, vojna poveljstva, diplomacija, večji del trgovin, tovarn in podvzetij nemških. In sestava aristokracije, uradov, večina vseučilišč in višjih zavodov, ni li to vse nemško? Ni-li književnost, časništvo in tiskarstvo več noma v nemških rokah? Mar ni cesarski Dunaj nemški? To je blago, katero se Nemcem ne more odvzeti. Pa je tedaj bilo vredno zaradi celjske slovenske (?) gimnazije odstopiti od vlade, tirati državni zbor do skrajnosti ter gnati toliko krika, ker se ubogim Čehom dovoljuje posluževati se svojega materinega jezika?“

V Zjedinjenih državah je zbornica dovolila v vojne namene zopet 17 milijonov dolarjev, 10 milijonov je določenih za mornarico. Državo bode stala vojna, ako bode trajala jedno leto, 600 milijonov dolarjev.

Španjsko-ameriška vojna.

Na južni strani Kube leži utrjeno mesto Santiago z 62.000 prebivalci. Utrdbe so tudi pred mestom okoli luke, v kateri je prejel stal s španjskim brodom admiral Cervera. Španjsko brodom, razen ladije „Christobal Colon“, je odjadralo drugam in to priliko je porabil ameriški admiral Schley, da je napal z močnim brodom utrbe pri Santiagu dne 31. maja ob dveh popoldne. Kanonada je trajala poldruge ure. Španjske utrbe so bile nekoliko poškodovane, še bolj pa ameriške ladije, katerih jedna se je vnela. Topovi iz utrdb so odpodili Američane. Ta zmaga je silno razveselila vso Španijo. Finančni minister je dobil tak pogum, da je napravil v vojne namene posojilo 1000 milijonov pezetas, dasiravno ima država dolgov že 8 1/2

milijard pezetas. Ameriški državni dolg je pa radi vojne poskočil za 19.341.108 dolarjev.

Mnogo španjskih ladij je šlo po petrolej v Batum na Rusko. Doslej je Španija dobivala petrolej iz Zjedinjenih držav. Ker Španija porabi veliko petroleja, bodo Španjci Američanom precej škodovali, ker bodo odslej kupovali petrolej na Ruskem.

Ameriškemu parniku „Florida“ se je baje posrečilo, da je spravil na Kubo za vstaše precej orožja in municije. Pri Santiagu je 6000 vstašev. Ameriški listi tudi poročajo, da so kubanski vstaši pod vodstvom Gomeza vzeli mesto Remedios. Vstašev je bilo 800, med njimi 300 konjnikov. Izgubili so vstaši 4 mrtve in 3 ranjene, Španjci pa 32 mrtvih in 63 ranjenih. Potem so si Španjci mesto zopet prisvojili.

Od Manile se poroča, da Američani nikakor ne morejo prej vzeti mesta Manile, dokler ne pride pomožna vojska iz Amerike, kar se bo zgodilo okoli srede meseca junija. Admiral Dewey je obljubil Španjcem, da ne bode začel streljati na Manilo, ako Španjci ne bodo učvrstili svojih utrdb. Na ameriški ladiji „Boston“ se je prikazala nevarna bolezen.

Iz Novega Yorka poročajo, da je dne 2. t. m. ameriško brodom zopet začelo bombardovati utrbe pri Santjagu in da je mesto naskočilo 30.000 vstašev. Boj je bil hud. Admiral Cervera baje gre s svojim brodom pred Manilo. Američani pa nameravajo na 30. ladijah prepeljati 30.000 vojakov prostovoljcev na Kubo, katerih imajo nabranih že 124 tisoč.

Potres je bil včeraj v nekaterih krajih Italije. Sunki niso bili močni. Na Grškem pa se je močno treslo.

Nesreča. V Budapešti se je dne 1. t. m. pri neki zgradbi podrl oder, ki je podsul 65 delavcev: 1 je mrtev, 5 težko in 34 lahko ranjenih. Sodi se, da je nesrečo povzročila zlobna roka.

Hud naliv je bil dne 1. t. m. na Dunaju. Napravil je precej škode ob Dunajščici. Jeden otrok je utonil, ker je povoden naglo zalila neko hišo, iz katere ni mogel ulti. V Klosterneuburgu je strela udarila v neko hišo, ubila v kuhinji stoječega sina Braunove udove ter hišo zažgala. Tudi na Dunaju je tresčilo v dve hiši in strela je poškodovala telefonske aparate.

Spomenik Ferd. Raimundu, katerega igre se večkrat predstavljajo tudi na slovenskem odru, so odkrili na Dunaju o binškošnih praznikih.

Nemški jezikoslovci so zborovali 31. maja na Dunaju. Zavzeli so se za obligatorično poučevanje francoščine in angleščine na nemških gimnazijah v Avstriji in Nemčiji. Angleško filologijo naj bi na univerzah poučevali redni profesorji. — V Breslavi je pa isti dan zborovalo 3500 nemških učiteljev iz Nemčije in Avstrije.

Iz Bombaja se poroča, da je 31. maja v Pešavuru pogorelo 4000 hiš. Škode je 40 milijonov rupij.

Na Dunaju je včeraj policija aretovala nekoga Reisla, ki ima tekom jednega leta 131 ulomov na vesti. Mož je izjavil, da takega tička policija že dolgo ni dobila.

Listnica uredništva. Cenjenim dopisnikom, katerih dopisov nismo priobčili v današnjem listu: Radi nedostajanja prostora prihodnjič!

Kršč.-soc. železničarsko društvo v Ljubljani

vabi svoje p. n. člane k

I. občnemu zboru

kateri se bode vršil

v soboto, dne 4. junija t. l. zvečer ob 7. uri

v domu rokodelskih pomočnikov

v Komenskega ulici št. 4.

VZPORED:

1. Pozdrav društvenikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo računovodje.
4. Poročilo nadziralnega odseka.
5. Imenovanje častnih članov.
6. Prememba pravil.
7. Volitev društvenega odbora.
8. Razni nasveti. (54)

Društveno načelništvo.

Zahvala. 55

Za številne dokaze srčnega sočutja ob pri-
liki smrti naše nad vse ljubljene mamice,

Antonije Carli,

za obilo spremstvo prirčno ljubljene ranjce k
zadnjemu počitku izrekamo vsem prijateljem in
znancem svojo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, dne 1. junija 1898.

Rodbina Carli.

Alojzij Večaj,

pečarski mojster v Ljubljani,

Opekarska cesta št. 61.

priporoča svojo izborno zalogo vsakovrstnih

pečij iz glinaste snovi

od najpriprostejših do najfinejših rujave, zelene
ali bele barve. Izdeluje na željo tudi peči v po-
ljubni drugačni barvi.

Natančno izvršuje naročila na štedilnike ter jamči
za vse svoje izdelke jedno leto.

== Cene nizke. == 8 (52-14)

Prej **Albert Robida** Prej

M. Učak M. Učak

v Ljubljani, Rožne ulice št. 5

26 (25-13) izvršuje po najnižjih cenah

sobna slikarska dela

v vsakem slogu in ima tudi na blagovoljni ogled
veliko zbirko najnovejših vzorcev. — Dela na de-
želi se vzprejemajo ob vsakem času. — Priporoča
se posebno za slikanje cerkev in kapel. — Na-
ročajo se dela lahko tudi pismenim potom.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid

navadno opeko za zid

34 ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

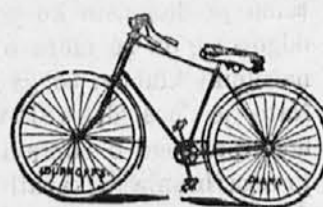
tovarna za opeko v Ljubljani.

ERNST SPEIL,

mehanik,

Ljubljana, Turjaški trg šte. 1.

(„Katoliški Dom.“)

Zaloga šivalnih strojev in bicikljev po najnižjih cenah
iz različnih tovarn.

Najnovejši izumi.

Vsa v to stroko spadajoča dela se točno in solidno in po naj-
nižjih cenah izvršujejo.

Za mnogobrojna naročila se udano priporoča

Ernst Speil,

mehanik.

28 (24-9)

Gričar & Mejač

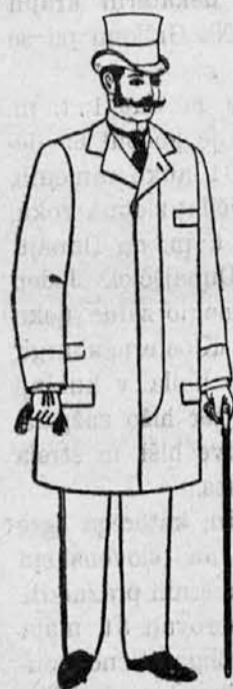
Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9

45 (6-2) priporočata

svojo bogato zalogo
izgotovljenih oblek
za gospode, dečke
in otroke, kakor tudi
najnovejše v kon-
fekciji za dame.

Ilustrovani ceniki razpošiljajo se
zastonj in poštine prosto.

F. P. VIDIC & Co. v Ljubljani

ponujajo po najnižjih cenah vsakokoli množino

zidarske opeke,

zarezane strešne opeke

(Strangfalzziegel)

(izdelane iz najboljše znane Vrhnjske glin) z zraven spadajočo

stekleno zarezano opeko in strešnimi okni iz
vlitega železa

lončene peči in štedilnike

(lastnega izdelka)

42 (10-7)

Roman-cement

Dovški Portland-cement

kakor vse v stavbinsko stroko spadajoče predmete.

Najnižje cene!!!

Častitim odjemalcem piva!

P. n.

Usojamo si Vam uljudno naznaniti, da smo pridobili od gospoda
Oda Pammer-ja

zalogo piva

na Marije Terezije [cesti št. 2.

ter bomo tukaj svoje povsod na dobrem glasu znane

češke izdelke piva

v sodčkih in steklenicah

po gledé izvrstne kakovosti **nizki cen** razpečavali.

Ob jednom pripomnimo, da gospod **Odo Pammer** ostane v naši
službi kot voditelj zaloge ter bode naša skupna težnja točno in pošteno
ustreči zahtevam častitih odjemalcev.

V prijetni nadeji, da nas blagovolite razveseliti z naročili, priporoča se
z velespoštovanjem

kneza Adolfa Josipa Schwarzenberga pivovarna
v Protivinu.

V Ljubljani, dne 4. junija 1898.

56 4-1

Trnkóczyja

ustna voda
steklenica 50 kr.

Trnkóczyja

prašek za zobe
škatljica 30 kr.

kakor tudi

vse medicinično-kirurške in pharmaceutične preparate, specijali-
tete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila,
parfumerije itd. itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

27 (12-7)

lekaruške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy v Ljubljani na Kranjskem,
Viktor pl. Trnkóczy na Dunaju, Margarethen,
Dr. Oton pl. Trnkóczy na Dunaju, Landstrasse,
Julij pl. Trnkóczy na Dunaju, Josefstadt,
Vendelin pl. Trnkóczy v Gradcu na Štajarskem.

➔ Pošiljatev z obratno pošto. ➔